

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor müavini:
_____ Əyyubova .İ.H
_” “_ fevral_2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Musiqi nəzəriyyəsi
Şöbə: Musiqi və təsviri incəsənət
FBK: Musiqi nəzəriyyəsi və xor dirijorluğu

I.Fənn haqqında ümumi məlumat

Fənnin adı: Harmoniyanın tarixi
Proqram 16.04.2013-cü il tarixli 07saylı protokola əsasən Lənkəran Dövlət Humanitar kollecin “Musiqi nəzəriyyəsi və xor dirijorluğu” fənn birləşmə komisiyyasında müzakirə edilmiş və bəyənilmişdir.
Kurs:II
Kodu:İPFS-B01₁
Tədris ili:2019-2020-ci il semestr:IV(yaz)
Tədris yükü:cəmi:30s.Auditoriya saati:30s(mühazirə- 15saat,məşğələ-15saat)
Tədris forması:Əyani
Tədris dili: Azərbaycan dili
AKTS üzrə kredit:2kredit
Auditoriya №
Saat:I gün: 12¹⁰-13⁴⁵

II.Müəllim haqqında məlumat

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi,elmi adı: Axundova Vəfa Rəfail qızı
Məsləhət günləri və saati:İlgün 11²⁰-12⁵⁵
E-Mail ünvanı:v.rzayeva.@list.ru
FBK-nın ünvanı:Lənkəran ş

III. Tövsiyə olunan dərslik,dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər

Əsas:
1.S.Mir-Bağırzadə”İncəsənət tarixi”
2.Hamayun”İstoriya qarmonii”
3.Bəstəkarların əsərlərinin dinlənməsi.İkt-dən istifadə
4.İnternetdən əlavələr

IV.Fənnin təsviri və məqsədi

Fənnin tədrisinin əsas məqsədi tələbələrin “Harmoniya”elminin tarixi köklərinin araşdırılması,bəstəkarların bu sahədə apardığı islahatlar,fənnin tədrisi mərhələsində harmonik işləmələrin məhsulu olan əsərlər haqqında tələbələrin aldıkları biliklər onlara daha geniş və daha dərin öyrənilməsində, eləcə də yüksək bədii nümunələrinə estetik qiymət verilməsində yaxından köməklik göstərir.Kursun tədrisi üçün tədris ilinin IV(yaz)semestrində 30 saat məşğələ nəzərdə tutulur.

V.Davamiyyətə verilən tələblər

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10-dur.Balın miqdarı aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir:
- tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir;
- semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%-nə 1 bal çıxılır;
- fənn üzrə semester ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnin imtahana buraxılmır və onun fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir

VI. Qiymətləndirmə

Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 bal isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollokviumlara görə, 10 bal dərslərin davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinin bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sualdaxiledilir.

İmtahanın qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu açmağa bilir.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzilərini əsaslandırmağa bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırmağa bacarmır;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahandan topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Konkret fənn üzrə semestr ərzində toplanmış balın yekun miqdarına görə tələbələrin biliyi aşağıdakı kimi qiymətləndirilir (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında):

- 51 bal dan aşağı «qeyri-kafi»; (F)
- 51-60 bal - «qənaətbəxş» (E)
- 61-70 bal - «kafi» (D)
- 71-80 bal «yaxşı» (C)
- 81-90 bal «çox yaxşı» (B)
- 91-100 bal «əla» (A)

VII. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə kollecin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görüləcək.

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 15 saat, seminar 15 saat Cəmi: 30 saat

N	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
1	2	3		4
	Mühazirə mövzuları	müh	sem	
1.	Mövzu № 1. Harmoniyanın yaranması və inkişafı (XV-XIX əsr) Plan: 1. Harmoniyanın xüsusiyyətləri və musiqi tarixində önəmli rolu 2. XV- XVII əsrdə bəstəkarların yaradıcılığında harmoniyanın inkişafı. 3. XVII-XIX əsr bəstəkarlarının musiqisinin harmonik dövrü 4. Xramotika və diatonikanın əlaqəsi 5. İntibah dövrünün musiqi nəzəriyyəsi Mənbə: [1-2-5]	2		
2.	Mövzu № 2. D. Bukstexude, J.F. Ramo və İ. S. Bax musiqisinin harmonik dili Plan: 1. Bukstexude əsərlərinin ladi-harmonik xüsusiyyətləri	2		

	<p>2.J.F.Ramonun musiqi nəzəriyyəsi 3.İ.S.Bax harmoniyasının lad əsası 4.İ.S.Bax musiqisinin harmonik dili 5.İ.S.Bax novator və yenilikçi bəstəkar kimi Mənbə: [1-3-4-5]</p>	1	2	
3.	<p>Mövzu.№ 3.Vyana klassiklərinin harmonik dili Plan: 1.XVII əsrdə musiqi mədəniyyətində kilsə musiqisinin xalq məişət janrlı musiqi ilə əvəz olunması 2.Vyana klassiklərinin musiqi tarixində rolu(Haydn,Motsart) 3.XVIII əsr musiqi tarixində harmonik üsluba keçid dövrü 4.Vyana üslubu Mənbə: [1-3-4-5]</p>	2	1	
		1	2	
4.	<p>Mövzu.№ 4.L.Betxovenin harmonik dili Plan: 1.L.Bethovenin harmonik üsluba yenilik gətirməsi 2.L.Bethoven sonatalarında harmonik işləmələr 3.Bəstəkarın yaradıcılığında klassik musiqidən romantik musiqiyə keçid dövrü Mənbə: [1-3-4-5]</p>	2	1	
		1	2	
5.	<p>Mövzu.№5.Romantik musiqinin harmoniyası(F.Şubert,F.Şopen) Plan: 1. Musiqidə klassisizmdən romantizmə keçid dövrü.Funksional məktəb.G.Riman 2.F.Şubert musiqisinin harmonik dili 3.F.Şopen musiqisinin harmonik dili Mənbə: [3-4-5]</p>	2	1	
		1	2	
6.	<p>Mövzu.№ 6. Rus bəstəkarlıq məktəbinin harmonik dili(M.Qlinka,A.Borodin,M.Musorski,P.İ.Çaykovski) Plan: 1. XVIIIəsrə rus bəstəkarlıq məktəbinin gələcək rus musiqi mədəniyyəti inkişafında rolu 2. M. Qlinkanın rus musiqi mədəniyyəti inkişafında önəmli rolu 3.M.Musorski musiqisinin harmonik dili 4.A. Borodinin rus musiqisində özünəməxsus harmonik dili 5.P. Çaykovski musiqisinin harmonik dili Mənbə: [3-4-5]</p>	2	1	
		1	2	
7.	<p>Mövzu.№ 7. Rus sovet bəstəkarları musiqisinin harmonik dili(S.Raxmaninov ,D.Şostakoviç,S.Prokofyev) Plan: 1. S. Raxmaninov musiqisinin harmonik dili 2.D.Şostakoviç musiqisinin harmonik dili 3.S.Prokofyev musiqisinin harmonik dili Mənbə: [3-4-5]</p>	2	1	
		1	2	
8.	<p>Mövzu.№ 8. Azərbaycan musiqisinin harmonik dili Plan: 1. Azərbaycan musiqi ladlarıvə musiqidə çoxsəsliliyin inkişafı 2.Ü.Hacıbəyovun musiqi nəzəriyyəsi 3.Q.Qarayev və F.Əmirov musiqisinin harmonik dili Mənbə: [3-4-5]</p>	1	1	
		1	1	
	Cəmi	15s	15s	30s

IX.Sərbəst işin mövzuları

- 1.XV- XVII əsrdə bəstəkarların yaradıcılığında harmoniyanın inkişafı.
- 2.Vyana klassiklərinin musiqi tarixində rolu (Haydn, Motsart)
3. L.Bethoven musiqisinin harmonik üslubu
4. XVIIIəsrə rus bəstəkarlıq məktəbinin gələcək rus musiqi mədəniyyəti inkişafında rolu
5. M. Qlinkanın rus musiqi mədəniyyəti inkişafında önəmli rolu
6. Azərbaycan musiqisinin harmonik dili
7. Ü.Hacıbəyovun musiqi nəzəriyyəsi
- 8.Harmoniyanın yaranması və inkişafı (XV-XIX əsr)
- 9.D.Şostakoviç musiqisinin harmonik dili

X.İmtahan sualları:

- 1.Harmoniya anlayışı haqqında
- 2.XVII- XVIII əsərlərdə intibah dövrünün musiqisi olan polifoniyanın homofoniyaya keçid dövrü
3. Musiqi klassisizmin inkişafında önəmli yeri olan bəstəkarlar
- 4.XVIII-XIX əsrdə musiqi tarixində romantizm dövrünün yaranması
- 5.XX əsrdə yaranmış avanqard musiqinin xüsusiyyətləri
- 6.Xramatika və diatonikanın əlaqəsi
- 7.İntibahdövrünün (şərq XII-qərb, XV-XIIəsr)ən qüdrətli musiqişünasları
- 8.D.Bukstexude yaradıcılığının harmonik dili
- 9.İntibah dövrünün musiqi nəzəriyyəsi
- 10.J.F.Ramonun harmoniya haqqında nəzəriyyəsi
- 11.İ.S.Baxın XVII əsr harmoniya tarixində rolu
- 12.Vyana klassiklərinin musiqi sənəti inkişafında önəmli rolu
- 13.Vyana klassik məktəbini təmsil edən üç əsas bəstəkarların musiqi sahəsinə yenilikləri
- 14.Vyana klassiklərinin harmoniyasının əsas tendensiyası
- 15.L.v.Betxoven musiqisinin harmonik üsluba gətirdiyi yeniliklər
- 16.Klassizmdən romantizmə keçid dövründə musiqi tarixində baş verən islahatlar
- 17.Funksional məktəbin musiqi nəzəriyyə sisteminin inkişafında önəmli rolu
- 18.XVIII-XIX əsr rus klassik məktəbinin yaranması və hamonik üslubun inkişafı
- 19.M.Qlinka musiqisinin özünəməxsus harmonik dili
- 20.M.Musorskinin musiqi dilinin kökləri
- 21.A. Borodin rus musiqisində xüsusi rolu və özünəməxsus harmonik üslubu
- 22.P.İ. Çaykovskinin rus musiqisinə gətirdiyi funksional yeniliklər
23. S. Raxmaninov yaradıcılığında qədim rus xalq musiqi intonasiyalarının inkişafı
24. D.Şostakoviçin özünəməxsus musiqi dili
25. S.Prokofyev yaradıcılığında harmoniyanın yeni konsepsiyaları
- 26.Azərbaycan ladları və musiqidə coxsəsliliyin inkişafı haqqında
- 27.Şərq musiqisi nəzəriyyəsinin əsasını qoyan musiqişünaslar
- 28.Ü.Hacıbəyovun yaradıcılığında milli musiqinin nəzəri əsasları
- 29.Q.Qarayev musiqisi-şərqlə qərbin sintezi
- 30.F.Əmirov musiqi yaradıcılığının özünəməxsus dəsti-xətt

XI. Kollokvium sualları

No.1

1. Harmoniya anlayışı haqqında
2. XVII- XVIII əsərlərdə intibah dövrünün musiqisi olan polifoniyanın homofoniyaya keçid dövrü
3. XVIII-XIX əsrdə romantizm dövrünün yaranması
4. D.Bukstexude yaradıcılığının harmonik dili
5. J.F.Ramonun harmoniya haqqında nəzəriyyəsi
6. İ.S.Baxın XVIIəsr harmoniya tarixində rolu
7. Vyana klassiklərinin musiqi sənəti inkişafında önəmli rolu
8. Vyana klassik məktəbini təmsil edən bəstəkarların musiqi sahəsinə yeniliklər

9. L.v.Bethovenin harmonik üsluba yenilik gətirməsi
10. L.v.Bethovenin yaradıcılığında klassik musiqidən romantik musiqiyə keçid dövrü

No.2

- 1.Funksional məktəb.G.Riman
2. F.Şubert musiqisinin harmonik dili
3. F.Şopen musiqisinin harmonik dili
- 4.XVIII əsrdə rus bəstəkarlıq məktəbinin gələcək rus musiqi mədəniyyəti inkişafında rolu
5. M. Qlinkanın rus musiqi mədəniyyəti inkişafında önəmli rolu
6. M.Musorski musiqisinin harmonik dili
7. P. Çaykovski musiqisinin harmonik dili.
- 8.S. Raxmaninov musiqisinin harmonik dili
9. D.Şostakoviç musiqisinin harmonik dili
- 10.S.Prokofyev musiqisinin harmonik dili

XII.Fənn üzrə tələblər,tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonuna qədər tələbələr” Harmoniya tarixi” kursunda müəyyən biliklərə malik olmalı,ocümləndənfənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.Harmoniya tarixi tədrisi zamanı tələbələrə harmoniya nəzəriyyəsini və ədəbiyyatını,praktik tətbiqinin öyrənilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir.Harmoniya tarixi fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Test tapşırıqları
- İmtahan sualları
- Fərdi tapşırıqlar
- İnternetdən istifadə
- Musiqilərin dinlənilməsi

Öyrənən tanış olur:

- “harmoniya tarixi”fənninin öyrənilməsində harmoniyanın yeri,yolu,mövqeyi
- “harmoniya tarixi”fənninin müəyyən əsrlərdə inkişaf səviyyəsi
- “harmoniya tarixi”fənninin musiqi inkişafında rolu

“Harmoniya tarixi”fənninin sillabusu “Musiqi nəzəriyyəsi” ixtisasının tədris planı və harmoniya fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “Musiqi nəzəriyyəsi və xor dirijorluğu”FBK-da müzakirə edilərək bəyənilmişdir:

(“ “_fevral_2020-ci il protokol №5)

Fənn müəllimi: Axundova V.R

FBK sədri: Əliyeva Z.T